

IV PASCHALNY CYKL DNI WSPÓLNOTY

TEMAT: ZASADY PEŁNIENIA DIAKONII

WSTĘP

Paschalny cykl dni wspólnoty w roku formacyjnym 2017/2018 będzie koncentrował się na **zasadach pełnienia diakonii**. Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki wskazał na trzy podstawowe zasady: **kolegialności, subsydiarności (czyli pomocniczości) oraz solidarności**, które zaczerpnął z katolickiej nauki społecznej. V Kongregacja Diakonii Ruchu Światło-Życie dodała do nich jeszcze dwie zasady: **kadencyjności i wolontariatu**, wynikające z praktycznych i organizacyjnych doświadczeń naszego ruchu. Opis zasad podajemy niżej.

Odpowiedzialni za przygotowania i prowadzenie dni wspólnoty mogą, w miarę możliwości, poszerzyć swoją wiedzę z zestawu zaproponowanych lektur (nie wyczerpują one jednak pełnego spektrum dostępnej literatury, do której można trafić chociażby dzięki przypisom zawartym w poniższych tekstach).

Poszczególne rodzaje dni wspólnoty będą miały swoje własne akcenty z listy wymienionych zasad, jednak zawsze, na każdym dniu wspólnoty, warto krótko wspomnieć we wprowadzeniu, katechezie czy homilii o wszystkich pięciu elementach, a przynajmniej o trzech pierwszych.

Pamiętajmy też, że wspólnym mianownikiem pełnienia diakonii jest zawsze komunია – *communio*. Zwracał na to uwagę nasz Założyciel:

„Pojęcie diakonii jest bardzo blisko sprzężone z obrazem Kościoła jako wspólnoty. Wspólnota powstaje tam, gdzie wszyscy, zgodnie ze swoim charyzmatem, podejmują służbę dla jej budowania. Wspólnota nie tworzy się przez to, że jedni mają władzę nad innymi, że są przełożeni i podwładni, ale przez to, że wszyscy służą zgodnie ze swoim charyzmatem w budowaniu wspólnoty”.

„Celem diakonii jest budowanie jedności w Duchu Świętym. Jedność wyznacza cel wszelkiej diakonii Ruchu. Cel ten „stawia” wszystkich w relacji diakonijnej, służebnej. Jeżeli wszyscy przyjmują postawę diakonii, służby w odniesieniu do planu Ojca objawionego i realizowanego przez Syna, wtedy może powstać jedność w Duchu”.

LEKTURY

❖ ks. Franciszek Blachnicki, *Zasady działania diakonii Ruchu*, w: *Oaza Rekolekcyjna Diakonii Ruchu Światło-Życie. Podręcznik*, S. 1., 1995, s. 133–134.

Działanie diakonii określają następujące zasady:

1. kolegialności,
2. subsydiarności (pomocniczości),
3. solidarności.

1. **Zasada kolegialności** mówi, że diakonia na każdym szczeblu musi być sprawowana zbiorowo, zespołowo, czyli kolegialnie. Nie powinno być w Ruchu pojedynczych odpowiedzialnych; każdy moderator musi wokół siebie zgromadzić chociażby mały (minimum 3 osoby) zespół stanowiący wspólnotę modlitwy, słuchania słowa Bożego i działania.

2. **Zasada subsydiarności** mówi, że:

- a) zadania, które mogą być wykonywane na niższym szczeblu odpowiedzialności, nie muszą być przekazywane w górę, i odwrotnie: wyższe szczeble odpowiedzialności muszą zastępczo wypełniać zadania należące do niższych szczebli, póki nie mają komu tych zadań przekazać;
- b) odpowiedzialni stanowiący zespół początkowy (wyjściowy) muszą ogarniać całość zadań i odpowiedzialności, wyodrębniając stopniowo szczegółowe zakresy odpowiedzialności, w miarę gdy zjawia się ktoś, komu można je przekazać;
- c) ważne jest więc wychowanie do pełnej odpowiedzialności; nikt nie powinien mieć takiego nastawienia: mam swoje zadanie, reszta mnie nie interesuje, nie obchodzi!
- d) odpowiedzialni na wyższym szczeblu muszą stale dążyć do decentralizacji w przekonaniu, że im więcej ludzi włączy się do odpowiedzialności, tym lepiej realizuje się ideał wspólnoty (wartość naczelna), która musi być wspólnotą służb i charyzmatów.

3. **Zasada solidarności** mówi, że wszyscy czują się współodpowiedzialni za wszystko, chociaż w ramach organizacji pracy każdy ma wyznaczone swoje zadanie. Pracę diakonii prowadzi się więc zawsze w duchu wzajemnego zainteresowania, zrozumienia i wspomaganie się diakonii różnego rodzaju i poziomu.

❖ *Diakonia miejscem formacji i posługi w Ruchu Światło-Życie i poprzez Ruch Światło-Życie.*
 Dokument zatwierdzony przez V Kongregację Diakonii Ruchu Światło-Życie 24.10.2010 r.
 Dostęp online: <http://www.oaza.pl/cdz/index.php/pl/formacja-praca-dz/708-diakonia.html>

Fragment:

Pełnienie diakonii w Ruchu Światło-Życia określają następujące zasady:

- **kolegialności**, zgodnie z którą służba na każdym szczeblu musi być sprawowana zespołowo; każdy moderator powinien zgromadzić wokół siebie chociażby mały zespół stanowiący wspólnotę modlitwy, słuchania słowa Bożego i działania;
- **pomocniczości**; zgodnie z nią zadania, które mogą być wykonywane na niższym szczeblu odpowiedzialności nie powinny być przekazywane w górę, odpowiedzialni na wyższym szczeblu muszą stale dążyć do decentralizacji;
- **solidarności**, zgodnie z którą wszyscy czują się odpowiedzialni za wszystkie sprawy, chociaż w ramach organizacji pracy każdy ma swoje zadanie; pracę każdej diakonii prowadzi się więc zawsze w duchu wzajemnego zainteresowania, zrozumienia i wspomaganie się diakonii różnego rodzaju i poziomu; zaangażowanie w daną diakonię nie może oznaczać zamknięcia się na inną problematykę i zaniku wrażliwości na inne zadania;
- **kadencyjności**, dotyczącej pełnienia odpowiedzialności w Ruchu; zgodnie z tą zasadą, choć zaangażowanie w daną diakonię powinno być stałe, jednak pełnienie funkcji odpowiedzialnego na każdym szczeblu i w każdym zakresie (za Ruch, za jego gałąź, za diakonię) ma mieć charakter kadencyjny; długość kadencji oraz możliwość ponownego powołania do tej samej funkcji po upływie kadencji ustalają najpierw przepisy o powoływaniu do danej posługi (statut, zasady Domowego Kościoła); jeśli brak takiej regulacji, przy powołaniu do pełnienia danej funkcji należy określić długość kadencji;
- **wolontariatu**, zgodnie z którą posługi diakonijne w większości pełnione są bez wynagrodzenia, zaangażowanie w diakonię stanowi bezinteresowny dar na rzecz Kościoła, świata i Ruchu; zasada ta nie obowiązuje jednak bezwzględnie, są bowiem takie posługi, które wymagają zaangażowania pełnoetatowego, w takiej sytuacji Ruch powinien zapewnić godziwe wynagrodzenie osobie pełniącej diakonię.

❖ *Międzynarodowa Diakonia Ewangelizacji Światło-Życie. Projekt statutu.* Carlsberg, 1983.

Rozdział IX. Diakonia moderacji, p. 2 i 3.

Ustanawianie odpowiedzialnych diakonii Ruchu na różnych szczeblach jego struktury nie dokonuje się ani na drodze demokratycznej, czyli wyborów na zasadzie większości (źródło władzy – lud), ani na zasadzie prostej desygnacji, względnie nominacji przez władzę nadrzędną (droga hierarchiczna), ale na drodze charyzmatycznej. Oznacza to, że zakłada się udzielenie przez Ducha Świętego odpowiednich darów, czyli charyzmatów uzdalniających do wykonania takiej czy innej funkcji i do przyjęcia takiej lub innej odpowiedzialności. Duch Święty jest więc właściwym źródłem „władzy” i On desygnuje i powołuje przez udzielenie darów. Zadaniem wspólnoty jest rozpoznanie tych darów oraz ich uznanie, zaakceptowanie. Zdolność do rozpoznawania i przyjmowania charyzmatów jest podstawową funkcją wspólnoty i zdolność ta jest zarazem kryterium jej autentyczności (czyli faktycznego powołania przez Ducha Świętego) oraz dojrzałości.

Sprawą doświadczenia i pewnej tradycji jest ustalenie dla konkretnej wspólnoty sposobu rozpoznawania i akceptowania tych charyzmatów, czyli wyznaczenia odpowiedniej diakonii, szczególnie diakonii moderacji i to powinno znaleźć wyraz w spisanych konstytucjach czy statutach. Z drugiej strony w samym Kościele, który jest rzeczywistością charyzmatyczną, istnieje urząd partycypujący w charyzmatycznej naturze Kościoła, którego właściwym zadaniem jest wydawanie sądów o autentyczności charyzmatów i o właściwym wprowadzeniu ich w czyn i on jest szczególnie powołany, „by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre” (KK 12).

❖ ks. Franciszek Blachnicki. *Oaza Rekolekcyjna Diakonii Ruchu Światło-Życie. Podręcznik*, S. 1, 1995. Fragmenty.

Celem diakonii jest budowanie jedności w Duchu Świętym. Jedność wyznacza cel wszelkiej diakonii Ruchu. Cel ten „stawia” wszystkich w relacji diakonijnej, służebnej. Jeżeli wszyscy przyjmują postawę diakonii, służby w odniesieniu do planu Ojca, objawionego i realizowanego przez Syna, wtedy może powstać jedność w Duchu.

W szczególny sposób służy temu celowi diakonia jedności. Dlatego wśród innych diakonii zajmuje pozycję centralną. Koordynuje ona i inspirowa działalność wszystkich diakonii w duchu jedności. Stoi więc ona jakby w jednym rzędzie z innymi diakoniami, ale zarazem jako ogniwo centralne, zapalające wszystko.

W ruchu posoborowej odnowy w Duchu Świętym powstałym w Kościele w Polsce, zwanym Ruchem Światło-Życie, nie mówi się o organizacji, administracji, urzędach i władzy, ale – w duchu biblijnym i eklesjalnym – mówi się o diakonii, czyli o służbie, podejmowanej w oparciu o otrzymane dary Ducha Świętego, czyli charyzmaty, we wspólnocie Kościoła i dla budowania tej wspólnoty. Ruch Światło-Życie sam uważa się w całości za dar – charyzmat dany dla służenia dziełu odnowy Kościoła w duchu wskazań II Soboru Watykańskiego oraz adhortacji Pawła VI *O ewangelizacji w świecie współczesnym* z 8 XII 1975 r. **W samym zaś Ruchu ujawniają się wielorakie dary, które są podstawą do wyodrębnienia różnego rodzaju diakonii, albowiem diakonia w Ruchu służy ostatecznie celowi całego Ruchu, jakim jest właśnie diakonia na rzecz Kościoła i w Kościele.** Diakonia w Ruchu, chociaż wyłania się wewnątrz Ruchu, jest wyrazem różnych aspektów jego służby w Kościele i ma w sobie tendencję do przechodzenia w diakonię w ramach wspólnot lokalnych Kościoła i utożsamiania się z nią.

❖ ks. Franciszek Blachnicki, *Liturgia w świetle tajemnicy Chrystusa Sługi*, dostęp online: <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/liturgia-w-swietle-tajemnicy-chrystusa-slugi/>

Chrystus właśnie dlatego jest Królem, że najpierw był posłuszny, że najpierw był Sługą, i właśnie On nam ukazuje drogę do królowania przez służbę. Obraz Chrystusa z kolei inspiruje obraz Kościoła – jaki obraz Chrystusa, taki obraz Kościoła. Obraz Kościoła Soboru Watykańskiego II jest znów inspirowany szczególnie przez tajemnicę chrztu Pana w Jordanie. Mówi się nawet dzisiaj w eklezjologii, że Kościół jest przedłużeniem tajemnicy namaszczenia Chrystusa Duchem Świętym. Chrystus objawia się po chrzcie w Jordanie jako Pomazaniec, jako napełniony Duchem Świętym dla posługi, dla posłuszeństwa wobec planu Boga, swego Ojca i ten sam Chrystus chrzci ogniem i Duchem – jak mówi Ewangelia (Mt 3, 11) – i przelewa Ducha Świętego na członków Kościoła i tym samym włącza ich w swoją drogę służby, posłuszeństwa wobec Ojca. Cały Kościół jest dzięki temu widziany w tajemnicy Ducha Świętego jako wspólnota namaszczonych, a to oznacza również: wspólnota przeznaczonych, powołanych, uzdolnionych, wezwanych do służby na rzecz zbawienia świata. Konsekwentnie ukazuje Sobór Watykański II tak zwaną władzę w Kościele, czyli hierarchię, jako diakonię, jako służbę, jako uczestnictwo w misji Chrystusa Sługi. Słowo „diakonia” staje się wspólnym mianownikiem dla wszystkich stopni hierarchii, nie tylko dla diakonów, ale i dla prezbiterów, i biskupów. A znów **pojęcie diakonii jest bardzo blisko sprzężone z obrazem Kościoła jako wspólnoty. Wspólnota powstaje tam, gdzie wszyscy, zgodnie ze swoim charyzmatem, podejmują służbę dla jej budowania.** Wspólnota nie tworzy się przez to, że jedni mają władzę nad innymi, że są przełożeni i podwładni, ale przez to, że wszyscy służą zgodnie ze swoim charyzmatem w budowaniu wspólnoty”

❖ Jan Paweł II, *Novo millennio ineunte*, 42–45

Świadkowie miłości

42. «Po tym wszyscy poznają, żeście uczniami moimi, jeśli będziecie się wzajemnie miłowali» (J 13, 35). Drodzy Bracia i Siostry, jeżeli naprawdę kontemplowaliśmy oblicze Chrystusa, to opracowując program duszpasterski, winniśmy czerpać inspirację z «przykazania nowego», które On nam pozostawił: «abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem» (J 13, 34).

Oto jeszcze jedna wielka dziedzina, w której należy podjąć zdecydowane i planowe działania na płaszczyźnie Kościoła powszechnego i Kościołów partykularnych: komunია (*koinonia*), będąca ucieleśnieniem i objawieniem samej istoty tajemnicy Kościoła. Komunia jest owocem i objawieniem owej miłości, która wypływając z serca przedwiecznego Ojca, rozlewa się w nas za sprawą Ducha darowanego nam przez Jezusa (por. Rz 5, 5), abyśmy wszyscy stali się «jednym duchem i jednym sercem» (por. Dz 4, 32). Właśnie budując tę komunię miłości, Kościół objawia się jako «sakrament», czyli jako «znak i narzędzie wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego».

Słowa Chrystusa na ten temat są zbyt jednoznaczne, aby można było umniejszać ich doniosłość. Także w nowym stuleciu Kościół na drodze swego rozwoju historycznego będzie potrzebował wielu różnych rzeczy; jeśli jednak zabraknie mu miłości (*agape*), wszystko inne będzie bezużyteczne. Sam apostoł Paweł przypomina nam o tym w hymnie o miłości: nawet gdybyśmy mówili językami ludzi i aniołów i posiadali wiarę, która «góry przenosi», ale nie mieli miłości, wszystko byłoby «niczym» (por. 1 Kor 13, 2). Miłość jest naprawdę «sercem» Kościoła, jak to dobrze rozumiała św. Teresa z Lisieux, którą ogłosiłem Doktorem Kościoła właśnie ze względu na jej głęboką znajomość *scientia amoris*: «Zrozumiałam, że Kościół ma Serce i że to Serce płonie Miłością. Zrozumiałam, że tylko

Miłość zdolna jest poruszać członki Kościoła. [...] Zrozumiałam, że w Miłości zawierają się wszystkie powołania, że Miłość jest wszystkim».

Duchowość komunii

43. Czynić Kościół domem i szkołą komunii: oto wielkie wyzwanie, jakie czeka nas w rozpoczynającym się tysiącleciu, jeśli chcemy pozostać wierni Bożemu zamysłowi, a jednocześnie odpowiedzieć na najgłębsze oczekiwania świata.

Co to oznacza w praktyce? Także tutaj można by bezpośrednio przejść na płaszczyznę działania, ale błędem byłoby ulec tej pokusie. Zanim przystąpimy do programowania konkretnych przedsięwzięć, należy krzewić duchowość komunii, podkreślając jej znaczenie jako zasady wychowawczej wszędzie tam, gdzie kształtuje się człowiek i chrześcijanin, gdzie formują się szafarze ołtarza, duszpasterze i osoby konsekrowane, gdzie powstają rodziny i wspólnoty. Duchowość komunii to przede wszystkim spojrzenie utkwione w tajemnicy Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas i której blask należy dostrzegać także w obliczach braci żyjących wokół nas. Duchowość komunii to także zdolność odczuwania więzi z bratem w wierze dzięki głębokiej jedności mistycznego Ciała, a zatem postrzegania go jako «kogoś bliskiego», co pozwala dzielić jego radości i cierpienia, odgadywać jego pragnienia i zaspokajać jego potrzeby, ofiarować mu prawdziwą i głęboką przyjaźń. Duchowość komunii to także zdolność dostrzegania w drugim człowieku przede wszystkim tego, co jest w nim pozytywne, a co należy przyjąć i cenić jako dar Boży: dar nie tylko dla brata, który bezpośrednio go otrzymał, ale także «dar dla mnie». Duchowość komunii to wreszcie umiejętność «czynienia miejsca» bratu, wzajemnego «noszenia brzemion» (por. Ga 6, 2) i odrzucania pokus egoizmu, które nieustannie nam zagrażają, rodząc rywalizację, bezwzględne dążenie do kariery, nieufność, zazdrość. Nie łudźmy się: bez takiej postawy duchowej na niewiele zdałyby się zewnętrzne narzędzia komunii. Stałyby się bezdusznymi mechanizmami, raczej pozorami komunii niż sposobami jej wyrażania i rozwijania.

44. Budując na tym fundamencie, powinniśmy w nowym stuleciu dołożyć szczególnych starań, aby rozwijać i należycie wykorzystywać te rzeczywistości i środki, które wedle doniosłych wskazań Soboru Watykańskiego II służą umocnieniu i zabezpieczeniu komunii. Na myśl przychodzą tu przede wszystkim owe specjalne posługi na rzecz komunii, jakimi są *posługa Piotrowa* i – ściśle z nią związana – *kolegialność biskupów*. Fundamentem i uzasadnieniem tych poszczególnych posług jest zamysł samego Chrystusa wobec Kościoła, ale właśnie dlatego należy je nieustannie zgłębiać, aby zachowały prawdziwie ewangeliczny charakter.

Od czasu Soboru Watykańskiego II wiele uczyniono też na polu reformy Kurii Rzymskiej, organizacji Synodów, funkcjonowania Konferencji Episkopatów. Z pewnością jednak wiele należy jeszcze zrobić, aby jak najlepiej wykorzystać możliwości tych koniecznych instytucji służących komunii, szczególnie ważnych dzisiaj, gdy trzeba szybko i skutecznie rozwiązywać problemy, z jakimi styka się Kościół w niezwykle dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości naszej epoki.

45. Przestrzeń komunii należy kultywować i poszerzać każdego dnia i na wszystkich płaszczyznach życia poszczególnych Kościołów. Komunia powinna być wyraźnie widoczna w relacjach między biskupami, kapłanami i diakonami, między duszpasterzami a całym Ludem Bożym, między duchowieństwem i zakonnikami, między stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi. W tym celu należy coraz lepiej wykorzystywać struktury aktywnej współpracy przewidziane przez Prawo Kanoniczne, takie jak Rady kapłańskie i duszpasterskie. Jak wiadomo, nie kierują się one zasadami demokracji parlamentarnej, ponieważ mają uprawnienia doradcze, a nie decyzyjne²⁹, ale nie są z tego powodu pozbawione znaczenia ani możliwości skutecznego oddziaływania. Teologia

i duchowość komunii pobudzają bowiem pasterzy i wiernych do uważnego słuchania siebie nawzajem i z jednej strony jednoczą ich a priori we wszystkich kwestiach istotnych, a z drugiej sprawiają, że także w sprawach podlegających dyskusji udaje im się zwykle uzgodnić wspólne, przemyślane stanowisko.

Z myślą o tym powinniśmy przyswajać sobie odwieczne zasady mądrości, która nie podważając bynajmniej autorytetu pasterzy, zachęca ich do jak najszerzej konsultacji z całym Ludem Bożym. Znamienna jest wskazówka, jakiej św. Benedykt udziela opatowi, zalecając mu, aby zasięgał rady także u najmłodszych: «Często Pan objawia komuś młodszemu, co jest najlepsze». Zaś św. Paulin z Noli wzywa: «Wysłuchujmy się w słowa wychodzące z ust wszystkich wiernych, bo w każdym z nich tchnie Duch Boży».

Jeśli zatem mądre prawodawstwo, ustanawiając ściśle reguły współdziałania, uwypukla hierarchiczną strukturę Kościoła oraz zabezpiecza przed pokusą samowoli i bezpodstawnymi żądaniami, to duchowość komunii ożywia właściwą sobie treścią formę instytucjonalną, zalecając postawę zaufania i otwartości, która respektuje w pełni godność i odpowiedzialność każdego członka Ludu Bożego.

❖ Pozostałe lektury

- Józef Krasieński, *Kolegialność w Kościele. w Kościele przed Soborem Watykańskim II i przełom soborowy*.
Dostęp online:
http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Studia_Theologica_Varsaviensia/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2-s5-30/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2-s5-30.pdf
- J. Ratzinger, *Duszpasterskie implikacje nauki o kolegialności biskupów*, w: „Concilium. Międzynarodowy Przegląd Teologiczny”, T.1, Poznań-Warszawa 1968.
- ks. Roman Słupek SDS, *Nauczanie Jana Pawła II o kolegialności w Kościele Chrystusowym*,
Dostęp online: <http://www.stfwp.pl/wp-content/uploads/2016/09/1-slupek.pdf>
- ks. Waldemar Irek, *Pomocniczość w Kościele. Prezentacja wybranych poglądów*.
Dostęp online: <http://digital.fides.org.pl/dlibra/doccontent?id=821>
- ks. Arkadiusz Wuwer, *Zasada subsydiarności. Perspektywa nauczania społecznego Kościoła*.
Dostęp online: <http://www.wtl.us.edu.pl/pdf/SiM67.pdf>
- ks. Zygmunt Klimczuk, *Zasada solidarności*, w: *Podstawowe zasady życia społecznego*.
Dostęp online: <http://www.studiawarminskie.uwm.edu.pl/assets/Artykuly/sw44-45-155-170.pdf>
- Bartolomeo Sorge SJ, *Wspólna „gramatyka etyczna”*. w: *Wykłady z katolickiej nauki społecznej. Od „ewangelii” do „cywilizacji miłości”*.
Dostęp online: https://opoka.org.pl/biblioteka/I/IK/kns_wyklady_08.html
- ks. Andrzej Pawlak, *Żywa wspólnota*, Kraków 2016, s. 341–352 (rozdziały: *Pojęcie diakonii, Charyzmaty, Diakonia w służbie komunii*).

DZIEŃ WSPÓLNOTY MODERATORÓW I ODPOWIEDZIALNYCH

Ponieważ ten dzień wspólnoty gromadzi osoby, które pełnią posługę „władzy” w Kościele, tematem wiodącym będzie zasada kolegalności. Zachęcamy gorąco, aby w ramach przygotowania do dnia wspólnoty, odświeżyć sobie wiedzę na temat zasady kolegalności, solidarności i pomocniczości. Można w tym celu wykorzystać rekomendowane wyżej lektury.

1. Modlitwa na rozpoczęcie spotkania

2. Liturgia godzin adekwatna do pory dnia

3. Wprowadzenie w temat dnia wspólnoty: Kolegalność w Kościele

Wątki do podjęcia:

- krótkie przypomnienie zasad pełnienia diakonii według ks. F. Blachnickiego (patrz *Wstęp*).
- terminologia „kolegalności”
- uzasadnienie biblijne kolegalności – Jezus i apostołowie
- postanowienia Soboru Watykańskiego II (w KK i KDK wskazania dot. kolegium kardynalskiego, episkopatu, synodu biskupów, odniesień między władzą „głównego odpowiedzialnego”, czyli papieża czy biskupa diecezjalnego a ciałami kolegalnymi, tj. kolegium kardynałów, biskupów itd.
- przejawy kolegalnych ciał w Ruchu Światło-Życie, np. kolegium moderatorów (spotkania w wymiarze centralnym, w wymiarze diecezjalnym), kongregacje stowarzyszenia Diakonia, diakonie na różnych szczeblach,
- najważniejsze! Celem naszej diakonii jest zawsze jedność w Duchu Świętym, jako przejaw komunii wertykalnej i horyzontalnej.

Zamiast wprowadzenia w formie katechezy można też dać uczestnikom do przeczytania fragment artykułu:

Józef Krasieński, *Kolegalność w Kościele przed Soborem Watykańskim II i przełom soborowy*, cz. 4, 5 i 6.

Dostęp online:

http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Studia_Theologica_Varsaviensia/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2-s5-30/Studia_Theologica_Varsaviensia-r1995-t33-n2-s5-30.pdf

Można ewentualnie podzielić części między uczestników, jeśli nie ma czasu na czytanie trzech rozdziałów.

4. Spotkanie w grupach

Część 1. Rozmowa ewangeliczna: „Biblijne źródła kolegalności” (na podstawie 1. części wymienionego wyżej artykułu J. Krasieńskiego)

Uczestnicy odczytują kolejno poszczególne fragmenty biblijne (można dokonać wyboru) i krótko je podsumowują lub/oraz tworzą listę zadań dla kolegium apostołów.

„W czasie publicznej działalności Jezusa występuje przy Jego boku zwarty zespół apostołów. Wszyscy trzej synoptycy, chociaż podają różne szczegóły powołania poszczególnych apostołów, w sposób specjalny eksponują ustanowienie grupy dwunastu, np. Marek stwierdza: «Potem wyszedł

na górę i przywołał do siebie tych, których sam chciał, a oni przyszli do Niego. I ustanowił Dwunastu, aby Mu towarzyszyli, by mógł wysłać ich na głoszenie nauki». Ten zespół apostołów nieustannie otacza osobę Jezusa i stale mu towarzyszy. Chrystus z największą troskliwością zabiega o ukształtowanie tej grupy. Niczego nie zostawia ślepego biegowi wypadków. Stawia tej grupie wysokie wymagania religijne i etyczne, nawet wyrzeczenia się rodziny i swojej własności (Mt 19, 25-27, Łk 14, 26).

Jezus zajmuje się tą grupą z dala od tłumu, tłumaczy arkana swojej nauki (Mt 13, 18-51); ostrzega przed wpływami faryzeuszów (Mt 16, 6); uświadamia apostołów o zbliżającej się swojej męce, śmierci i zmartwychwstaniu (Mk 8, 31, Mk 10, 32 n, Łk 9, 44); przebywa w tej grupie stale, szukając z nią odosobnienia (Mk 3, 7, Łk 9, 10); zaprawia do działalności misyjnej (Mk 6, 7). Utożsamia się z tą grupą: «Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi» (Łk 10, 16); «Kto was przyjmuje, Mnie przyjmuje» (Mt 10, 40).

Tak jak sam Piotr, który występuje jako głowa kolegium apostołowskiego, tak również wszyscy apostołowie razem wzięci otrzymują od Chrystusa prerogatywy najwyższej władzy: «Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie» (Mt 18, 18). [...]

Wspólnota ta pod przewodnictwem Piotra decyduje o najważniejszych sprawach młodego Kościoła. Przeprowadza wybór Macieja apostoła do zdekompletowanego grona dwunastu (Dz 1, 15-26), powołuje Szczepana i sześciu innych diakonów (Dz 6, 1 -7), rozstrzyga zagadnienie ewangelizacji i szafarstwa sakramentów (Dz 6, 2; 8, 14-17; 10, 48), sprawuje zwierzchnictwo nad sprawami materialnymi (Dz 5, 2) i strukturą organizacyjną Kościoła (Dz 1,15 n; 6,1 n)".

Część 2. Dzielenie życiem

- Na ile bliska jest mi zasada kolegalności? Czy moją posługę sprawuję kolegalnie? Jak to wygląda?
- Co się udaje? Jakie widzę owoce?
- Jakie spotykam zagrożenia? (np. postawa „Zosi-samosi” i unikanie współpracy z innymi, poczucie żalu z osamotnienia w posłudze, szukanie pozornych współpracowników dla zrzucenia odpowiedzialności, gdy coś się nie uda).
- Co mogłoby pomóc? (w mojej postawie i w pomocy z zewnątrz).
- Czy w moim kolegalnym gronie jest tylko działanie, czy także przestrzeń na modlitwę i słuchanie słowa Bożego (zgodnie z wskazaniem Założyciela)? Por. Dz 2, 42, Dz 6, 2

Modlitwa na zakończenie spotkania

Szczególną przestrzenią, gdzie powinna objawiać się kolegalność jest diecezjalna diakonia jedności i wszelka posługa na rzecz jedności (diakonie jedności na innych poziomach, struktury pomocnicze, jak np. rejony, filie). W ostatnich latach w wielu diecezjach, gdzie takich diakonii nie było, zaczęły one powstawać.

Na zakończenie spotkania proponujemy modlitwę dziękczynną za nasze diakonie jedności, modlitwę prośby o poddawanie się Duchowi Świętemu w naszej służbie i uwielbienia Pana Boga, który jest źródłem komunii.

5. Namiot spotkania

Łk 6, 12-19 (powołanie apostołów)

Można, dla urozmaicenia, odtworzyć jeszcze przed namiotem spotkania film (trwa 4:38 min., dostęp online: <http://tv-trwam.pl/film/slowo-zycia-wybor-apostolow-1>), gdzie ks. prof. H. Witczyk odczytuje ten fragment Ewangelii oraz wygłasza krótki komentarz.

6. Eucharystia

7. Agapa

DZIEŃ WSPÓLNOTY ANIMATORÓW I DIAKONII

Przed rozpoczęciem przygotowań do DWAiD warto zapoznać się z całym konspektem na wszystkie typy dni wspólnoty, przeczytać wstęp i zapoznać się z lekturami wprowadzającymi w temat.

1. Zawiązanie wspólnoty

2. Katecheza na temat wzajemnych odniesień *communio* i diakonii

Na podstawie NMI 42, 43 i 45 i Flp 2, 1-11.

Należy także sięgnąć do tekstów Sługi Bożego ks. F. Blachnickiego (np. do katechezy *Nowa wspólnota* z podręcznika ORD, do wyboru tekstów *Jedność i diakonia*. Syntezę tych treści można też znaleźć w ww. pozycji ks. A. Pawlaka *Żywa wspólnota*).

3. Godzina odpowiedzialności

Część 1. Wspólne wprowadzenie

Wyjaśnienie zasad kolegialności, subsydiarności, solidarności oraz przypomnienie dwóch uzupełniających zasad kadencyjności i wolontariatu.

Część 2. Spotkanie w grupach. Ewangeliczna rewizja życia

- Widzieć

Uczestnicy spotkania tworzą dwie listy. Na jednej zapisują „plusy”, tzn. przejawy realizowania zasad pełnienia diakonii, a drugiej odstępstwa od tego czyli „minusy”.

Ważne! Opisujemy stan **faktyczny** (nie intencjonalny), z jakim mamy do czynienia w naszej diecezji i w naszych diakoniach i wspólnotach Ruchu.

Przy opisywaniu odstępstw od zasad pełnienia diakonii staramy się stosować wyważone i raczej ostrożne sformułowania ze względu na subiektywność naszej oceny oraz na łatwość zajmowania postawy, którą Jezus nazywa „sądzeniem” (por. Mt 7, 1-5).

- Osądzić

Jan Paweł II, *Novo millennio ineunte*, 43.

Czynić Kościół domem i szkołą komunii: oto wielkie wyzwanie, jakie czeka nas w rozpoczynającym się tysiącleciu, jeśli chcemy pozostać wierni Bożemu zamysłowi, a jednocześnie odpowiedzieć na najgłębsze oczekiwania świata.

Co to oznacza w praktyce? Także tutaj można by bezpośrednio przejść na płaszczyznę działania, ale błędem byłoby ulec tej pokusie. Zanim przystąpimy do programowania konkretnych przedsięwzięć, należy krzewić duchowość komunii, podkreślając jej znaczenie jako zasady wychowawczej wszędzie tam, gdzie kształtuje się człowiek i chrześcijanin, gdzie formują się szafarze ołtarza, duszpasterze i osoby konsekrowane, gdzie powstają rodziny i wspólnoty. Duchowość komunii to przede wszystkim spojrzenie utkwione w tajemnicy Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas i której blask należy dostrzegać także w obliczach braci żyjących wokół nas. Duchowość komunii to także zdolność odczuwania więzi z bratem w wierze dzięki głębokiej jedności mistycznego Ciała, a zatem postrzegania go jako «kogoś bliskiego», co pozwala dzielić jego radości i cierpienia, odgadywać jego pragnienia i zaspokajać jego potrzeby, ofiarować mu prawdziwą i głęboką przyjaźń. Duchowość komunii to także zdolność dostrzegania w drugim człowieku przede wszystkim tego, co jest w nim

pozytywne, a co należy przyjąć i cenić jako dar Boży: dar nie tylko dla brata, który bezpośrednio go otrzymał, ale także «dar dla mnie». Duchowość komunii to wreszcie umiejętność «czynienia miejsca» bratu, wzajemnego «noszenia brzemion» (por. Ga 6, 2) i odrzucania pokus egoizmu, które nieustannie nam zagrażają, rodząc rywalizację, bezwzględne dążenie do kariery, nieufność, zazdrość. Nie ludźmy się: bez takiej postawy duchowej na niewiele zdałyby się zewnętrzne narzędzia komunii. Stałyby się bezdusznymi mechanizmami, raczej pozorami komunii niż sposobami jej wyrażania i rozwijania.

Pytania:

- Co zyskujemy (my, wspólnota, Kościół) poprzez realizowanie zasad kolegalności, pomocniczości i solidarności?
- Jakie najpilniejsze potrzeby zauważmy w naszym najbliższym otoczeniu? (współpraca diakonii, delegowanie zadań, wychowywanie do służby, itp.)
- W jaki sposób możemy wychowywać naszych uczestników do pełnienia diakonii z zachowaniem zasad kolegalności, subsydiarności i solidarności oraz kadencyjności i wolontariatu?

Można zapisać wnioski na kartce i przedstawić je potem na wspólnym podsumowaniu.

- **Działać**

Podejmujemy konkretne postanowienia.

Ważne, aby dotyczyły one dwóch wymiarów: osobistego (co ja powinienem zmienić w swoim postępowaniu) oraz wspólnotowego (co powinno ulec zmianie w postawie danej diakonii diecezjalnej czy rejonowej, co powinna zrobić lub czego zaniechać).

Część 3. Wspólne podsumowanie

- Podsumowanie pracy w grupach. Okazja do wyjaśnień i uzupełnień.
- Przy tym punkcie na pewno trzeba dłużej się zatrzymać nad najpilniejszymi potrzebami (wskazanymi w części „Osądzić”).
- Komunikaty diakonii
- Ogłoszenia

5. Namiot spotkania

Ef 4, 1-16 (zachowanie jedności, różnorodność darów Chrystusowych w jednym Ciele)

6. Eucharystia

7. Agapa

DZIEŃ WSPÓLNOTY RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

Przed rozpoczęciem przygotowań do DWAiD warto zapoznać się z całym konspektem na wszystkie typy dni wspólnoty, przeczytać wstęp i zapoznać się z lekturami wprowadzającymi w temat.

Przygotowując dzień wspólnoty, dbamy o to, aby gromadził on przedstawicieli wszystkich stanów i gałęzi Ruchu, tak jak ma to miejsce na dniach wspólnoty 13. dnia oaz.

Niezwykle ważna będzie rola prowadzącego dzień wspólnoty. Chodzi o to, aby **wprowadzać** w poszczególne punkty, a nie tylko zapowiadać ich kolejność. Prowadzący (zespół prowadzących) jest odpowiedzialny za dobrą atmosferę na zgromadzeniu, jego postawa i słowa mogą pomóc w lepszym i bardziej świadomym przeżywaniu dnia wspólnoty. Jednakże zgodnie z zasadą solidarności wszyscy, a szczególnie animatorzy i inni odpowiedzialni, powinni poczuć się odpowiedzialni za przebieg i dobrą atmosferę dnia wspólnoty.

1. Zawiązanie wspólnoty

Zapalenie świecy, modlitwa i powitanie przybyłych uczestników. Jeśli pozwalają na to warunki, to także przedstawienie się według wspólnot czy kręgów.

Podkreślamy tu szczególnie wymiar wspólnotowy spotkania poprzez znaki (wyjście do drugiego, np. przez zwyczajny gest podania sobie dłoni na przywitanie, słów: „dobrze, że jesteś”), modlitwę i dobór odpowiednich pieśni ze słowami wyrażającymi jedność, wspólnotę w Duchu Świętym, radość itp.

2. Konferencja lub prezentacja na temat pełnienia służby w Kościele

Cel: przypomnienie zasad pełnienia diakonii. Trzeba to zrobić na tyle wyczerpująco i jasno, aby było możliwe dalsze spotkanie w grupach.

Przekaz powinien też ostatecznie zachęcić wszystkich do podjęcia odpowiedzialności za sprawy innych, sprawy wspólnoty, parafii, Ruchu, Kościoła. Nie ma tu znaczenia, na jakim etapie formacji jesteśmy.

3. Spotkanie w grupach

■ Wariant spotkania dla dorosłych i dla starszej młodzieży (liceum itp.)

▪ Część 1. Zadanie na rozgrzewkę

Przy podziale na grupy należy zwrócić uwagę, aby w każdej grupie znalazły się osoby, które przynajmniej raz uczestniczyły w rekolekcjach oazowych.

Zadanie dla grupy to podanie przynajmniej jednego przykładu (lub przykładów) z życia oazy rekolekcyjnej z przyporządkowaniem do każdej z trzech zasad pełnienia diakonii. Można podać też jeden antyprzykład. Najlepiej, rzecz jasna, jeśli odwołujemy się do prawdziwych sytuacji, które miały miejsce. Może tak się zdarzyć, że jeden przykład będzie odzwierciedleniem więcej niż jednej zasady.

Warunkiem wykonania zadania jest wcześniejsze zapoznanie się z treścią trzech zasad (=słuchanie konferencji), pomoże także obecność animatora, który będzie nakierowywał rozmowę na właściwe tory i wspierał mniej zorientowanych uczestników.

Przykłady:

Zasada solidarności

+ (realizowanie zasady)

- Animatorzy wspierają siebie nawzajem w posługach, chociaż każdy z nich ma swój wyznaczony odcinek.
- Joanna i Magda znalazły po mszy św. niesprzątnięte śpiewniki w kaplicy. Pomimo tego, że inna grupa była wyznaczona do pilnowania śpiewników, poskładały je do pudełek.
- Małżonkowie Ania i Jan potrzebowali czasu na dodatkową rozmowę w 4 oczy (nadzwyczajna i pilna sytuacja). Mogli przeznaczyć na nią tylko część czasu dla rodziny. Małżonkowie Małgosia i Grzegorz zaopiekowali się w tym czasie ich dziećmi.
- Ksiądz Wojciech z oazy A jedzie do oazy B pomóc w spowiadaniu.

Zasada pomocniczości

+ (realizowanie zasady)

- Para animatorska rozdziela posługi liturgiczne pomiędzy członków grupy (grupa jest w stanie podjąć te posługi).
- Animatorka Zuzia pisze komentarz w pierwszym dniu oazy nowej drogi (nikt z jej grupy nie jest jeszcze w stanie tego zrobić).
- Piotr zazwyczaj śpiewa psalmy (jest w tym specjalistą, lubi to robić i wie, że robi to znakomicie). Piotr postanawia nauczyć Rafała i Sławka kilku melodii i technik śpiewania, aby i oni mogli poprawnie wykonać psalm.

▪ Część 2.

Pytania:

- Co biorę od drugiego człowieka (członka rodziny, przyjaciela, znajomego)? Co dam drugiemu człowiekowi?
- Co biorę od wspólnoty (grupy, kręgu)? Co dam wspólnocie (grupie, kręgowi)?
- Na ile jestem otwarty/otwarta na potrzeby innych? W czym mógłbym odciążyć np. swoich odpowiedzialnych?
- Jak reaguję na ogłoszenia z prośbą o wsparcie dla jakiejś akcji, jakiegoś zadania, które jest organizowane w moim środowisku? Czy próbuję zareagować czy raczej ignoruję, traktując je jako spam komunikacyjny, jedną z wielu ofert niekoniecznie dla mnie?
- Czy członkowie mojej grupy, moi odpowiedzialni w Ruchu, mój proboszcz, mój biskup mogą na mnie liczyć? (to pytanie można zostawić do indywidualnej refleksji)

Wspólne odczytanie tekstu: Rz 15, 1-6

Można krótko podzielić się tym słowem Bożym i przejść tym dzieleniem płynnie w modlitwę kończącą spotkanie.

- Modlitwa na zakończenie spotkania
  - Krótka modlitwa spontaniczna
  - Rozważenie tajemnicy cudu w Kanie Galilejskiej – z dopowiedzeniami

■ Wariant dla dzieci/młodzieży 12–15 lat

Wśród słynnych bajek Grimma znajduje się opowieść o tym, jak Pan Bóg przyobiegał pewnego razu Ewie, że przyjdzie do niej w gościnę. Miała ona wiele dzieci, z których jedne były bardzo ładne,

a niektóre brzydkie. Pomyślała więc: „Ja pokażę Panu Bogu tylko te ładne dzieci, a te brzydkie ukryję przed Nim”. Jak pomyślała, tak uczyniła. Ładne dzieci ubrała w piękne ubrania, uczesała starannie, posadziła na ławie, a brzydkie ukryła pod łóżkiem, za piecem i gdzie tylko można było. Gdy przyszedł Pan Bóg, Ewa zaczęła Mu przedstawiać ładne dzieci, a Pan każdemu z nich dał jakiś zawód, mówiąc: „Ty będziesz królem, ty księciem, ty uczonym itp.”. Usłyszawszy to Ewa zaczęła żałować, że ukryła część dzieci. W pewnej chwili zdobyła się więc na odwagę i powyciągała je z ukrycia, prosząc, by im też Pan Bóg pobłogosławił. Pan, zobaczywszy je, uśmiechnął się do każdego z nich i także każdemu z nich dał jakiś zawód: „Ty będziesz rolnikiem, ty szewcem, ty rybakiem itp.”. Na to Ewa zawołała: „Ależ Panie, jakże nierówno rozdzielasz swoje błogosławieństwo! Przecież one wszystkie są moimi dziećmi! Ja je wszystkie porodziłam! Niechże więc Twoja łaska na wszystkie spłynie w jednakowym stopniu!”. Na to Pan Bóg odrzekł: „Widzisz, Ewo, ty tego nie rozumiesz! Przecież twoje dzieci muszą mieć staranie o cały świat. Gdyby więc wszyscy byli królami, kto uprawiałby rolę? Kto by młócił? Kto piekł chleb? Ludzie musieliby z głodu umrzeć. Stąd też musi istnieć wiele rozmaitych zawodów, ażeby jeden z nich utrzymywał drugiego i wzajemnie wspomagali się, tak jak członki w ciele”. Usłyszawszy to Ewa z pokorą padła Bogu do stóp i powiedziała: „Boże, przebacz! Byłam zbyt pochopna w sądzeniu! Twoja święta wola niech się dzieje na ziemi i wśród wszystkich moich dzieci!”.

(opracowanie bajki przytoczone za <http://www.duszpasterstwotalent.pl/zasada-dobra-wspolnego/>)

Rozmowa

- Jaki morał płynie z tej króciutkiej bajki? – wspólne udzielenie odpowiedzi.
- Wypisać swoje talenty i umiejętności (jeśli samemu trudno je dostrzec, można przypomnieć sobie, co inni mówili o mnie na ten temat albo zapytać w gronie najbliższych). Które z nich mogą służyć drugiemu człowiekowi i całej wspólnocie?
- Inny wariant powyższego pytania: Narysować na kartce symbol jednego swojego talentu, dzięki któremu można służyć innym.
- Czy korzystam z „cudzych” darów? Podać przykład „brania” od innych, korzystania z pomocy, wsparcia od innych.
- Czy podejmowałem już jakieś posługi we wspólnocie/grupie/na oazie? Czy włączam się na dłużej w jakieś zadania?

Animator podsumowuje spotkanie. Nawiązuje do analogii z życiem w grupie oazowej, wspólnocie, w Kościele. Każdy z nas ma jakieś zadanie do wypełnienia. Nie musi być ono spektakularne. Ważne, aby nie być skoncentrowanym na sobie, ale starać się służyć innym tym, co mam, co potrafię. W sytuacjach nieradzenia sobie z jakimś zadaniem warto korzystać z pomocy innych. Taka postawa także buduje Kościół. „Człowiek nie może odnaleźć się w pełni inaczej, jak poprzez bezinteresowny dar z samego siebie” (KDK 24).

Uczestnicy podejmują postanowienia polegające na znalezieniu okazji do służenia innym tam, gdzie jest taka potrzeba, w duchu miłości bliźniego.

Na zakończenie zaśpiewanie piosenki: *Bo nikt nie ma z nas tego, co mamy razem*. Nagranie: <https://www.youtube.com/watch?v=LuyTVUaY1hc>

Albo: *Gdzie znajdziemy tyle chleba*

Modlitwa dziękczynna za nasze dary, które otrzymaliśmy od Pana Boga, za to, że możemy się nimi dzielić z innymi, także czerpać od innych z ich darów.

Zakończenie spotkania – opcja fakultatywna

Przedstawienie owoców pracy na forum całego zgromadzenia. Przedstawiciele kilku grup (chętni, wybrani) prezentują wyniki prac. Można np. odegrać kilka scenek, przedstawiając przykłady na kolegiałość, pomocniczość, solidarność. Reszta uczestników może zgadywać, o jakie zasady chodzi. Można też urządzić wystawę prac, jeśli były wykonywane jakieś rysunki.

4. Modlitwa spontaniczna

Radosna modlitwa w duchu uwielbienia – przeżywamy czas paschalny!

5. Namiot spotkania

J 15, 13-17

6. Eucharystia

W homilii warto podjąć wątek *communio* i jedności.

7. Agapa z elementami zabawy

Zaproponujmy zabawy i tańce, które łączą pokolenia, w których wszyscy uczestniczą i dobrze się bawią.